

98

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVIKU)
PARTIJAS (LK(B)P) RĪGAS APRINĶA KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1940.g. - 1941.g.

1944.g. - 1949.g.

PA - 125. fonds

No 1920.g. līdz 1940.g. pirmajai pusei, Latvijas teritorijā, darbojās LKP 7 apgabalu organizācijas un LKP Rīgas pilsētas organizācija.

1940.g. jūnijā LKP legalizējās.

1940.g. 15. augustā LKP CK nolēma likvidēt LKP apgabalu organizācijas, un to vietā izveidot 19 apriņķu (pēc administratīvi teritoriālā iedalījuma) un 7 pilsētu LKP organizācijas.

1940.g. 26. septembrī tika izveidota LKP Rīgas apriņķa organizācija.¹⁾ To vadīja LKP Rīgas apriņķa komiteja (AK) 9 biedru sastāvā.²⁾ LKP Rīgas pilsētas organizācija³⁾ darbību turpināja.

1940.g. 8. oktobrī LKP kļuva par Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) partijas (VK(b)P) sastāvdaļu un ieguva nosaukumu LK(b)P. Saskaņā ar VK(b)P statūtiem partijas šūniņas tika pārdēvētas par partijas pirmorganizācijām.

1940.g. beigās LK(b)P Rīgas AK struktūra bija šāda:⁴⁾

- pirmais un otrais sekretārs

- sekretāra palīgs

1) LVA, PA-101.f., 2.apr., 73.l., 3.lp.

2) LVA, PA-125.f., 1.apr., 1.l., 1.un23.lp.

3) Sk. LKP Rīgas pilsētas komitejas (PA-102.fonds) vēsturisko izziņu.

4) LVA, PA-101.f., 2.apr., 361.l., 24.lp.

- propagandas un agitācijas nodaļa
- kadru nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors).

1940. gadā LK(b)P Rīgas apriņķa organizācijas sastāvā ietilpa 5 partijas pirmorganizācijas un 1941.g. maijā-3.⁵⁾ Sākoties vācu okupācijai 1941. gada jūnijā, LK(b)P Rīgas AK darbību pārtrauca.

1944.g. 22. septembrī LK(b)P CK LK(b)P Rīgas AK sastāvu apstiprināja: pirmais un otrais sekretārs, sekretārs kadru jautājumos, Rīgas apriņķa izpildkomitejas priekšsēdētājs, Iekšlietu tautas komisariāta Rīgas apriņķa nodaļas priekšnieks, Valsts drošības tautas komisariāta Rīgas apriņķa nodaļas priekšnieks.⁶⁾

Pēc Rīgas atbrīvošanas no vācu karaspēka, 1944.g. 24.septembrī, LK(b)P Rīgas AK uzsāka darbu.⁷⁾

Vēlāk LK(b)P Rīgas AK locekļus ievēlēja partijas apriņķa konferencē, un plēnumā ievēlēja sekretārus un apriņķa komitejas biroju.

Biroja un AK personālais un skaitliskais sastāvs mainījās: 1945. gadā AK locekļu skaits 27, birojā 7,⁸⁾ 1949. gadā - 33 un biroja - 9.⁹⁾

5) LVA, PA-101.f., 2.apr., 524.l., 83.lp. un 526.l., 143.lp.

6) LVA, PA-101.f., 3.apr., 10.l., 100.lp.

7) LVA, PA-125.f., 3.apr., 1.l., 1.lp.

8) LVA, PA-125.f., 3.apr., 10.l., 27.lp. un 12.l., 2.lp.

9) Turpat, 7.apr., 123.l., 20.lp. un 1.l., 54.lp.

1944.g. - 1948.g. LK(b)P Rīgas AK aparātā bija šādas struktūrvienības:¹⁰

- propagandas un agitācijas nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tā sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)
- militārā nodaļa
- kadru nodaļa (no 1945. gada)
- rūpniecības nodaļa (no 1947. gada).

Reorganizācijas rezultātā, ~~no~~ 1949.g. 1. martā, kadru nodaļu un militāro nodaļu likvidēja; organizātoriskā darba un instruktoru nodaļu pārdēvēja par partijas, arodbiedrību un komjaunatnes organizāciju nodaļu, rūpniecības nodaļu par rūpniecības un transporta nodaļu, un nodibināja lauksaimniecības nodaļu.¹¹⁾

1949.g. marta beigās izveidoja nodaļu darbam ar sievietēm.¹²⁾

Šī struktūra saglabājās līdz LK(b)P Rīgas AK likvidācijai.

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 14. oktobra lēmumu, Rīgas apriņķi sadalīja divos apriņķos - Rīgas un Ogres, un no LK(b)P Rīgas apriņķa organizācijas sastāva izdalīja LK(b)P Ogres apriņķa organizāciju.¹³⁾

LK(b)P Rīgas apriņķa organizācija 1945. gadā apvienoja 30 partijas pirmorganizācijas un 1949. gadā-88.¹⁴⁾ S

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 15. jūlija lēmumu, apriņķu partijas komitejas atļāva veidot LK(b)P pagastu komitejas pagastu

10) LVA, PA-101.f., 3.apr., 13.l., 114.lp.

11) Turpat, 12.apr., 17.l., 46.-47.lp.

12) Turpat, 289.lp.

13) Turpat, 10.apr., 22.l., 87.un 88.lp., Sk. LK(b)P Ogres apriņķa komitejas (PA-138.fonds) vēsturisko izziņu.

14) LVA, PA-101.f., 8.apr., 50.l., 29.lp., un 12.apr., 134.l., 62.lp.
o.p.

pirmorganizācijās, kurās bija ne mazāk kā 10 VK(b)P biedru, likvidējot šajos pagastos pagastu partorgu amatus¹⁵⁾ (algotu partijas organizatora (partorga) amatu LK(b)P CK noteica 1941.g. 6. janvārī).¹⁶⁾ LK(b)P pagasta komiteja apvienoja visas partijas pirmorganizācijas, kuras atradās pagasta teritorijā.

1949. gadā Rīgas apriņķī darbojās LK(b)P pagastu komitejas:¹⁷⁾

- Adažu
- Allažu
- Babītes
- Bīriņu
- Doles
- Dreiliņu
- Inčukalna
- Katlakalna
- Krimuldas
- Līgatnes
- Mārupes
- Nītaures
- Olaines
- Ropažu
- Salas
- Salaspils
- Siguldas
- Skultes
- Stopiņu

15) LVA, PA-101.f., 10.apr., 19.1., 48.lp.

16) Turpat, 1.apr., 12.1., 38.lp.

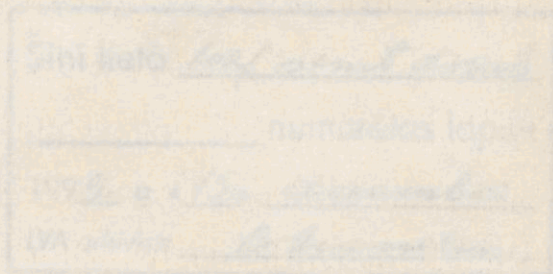
17) Turpat, 12.apr., 126.1., 171.-172.lp.

- Vidrižu

Ar VK(b)P CK 1949.g. 24. decembra lēmumu un LK(b)P CK 1949.g. 30. decembra biroja sēdes lēmumu Latvijā tika nodibināti 58 lauku rajoni. LK(b)P apriņķu organizāciju vietā tika izveidotas LK(b)P 58 rajonu organizācijas.¹⁸⁾ LK(b)P Rīgas AK vietā tika nodibinātas LK(b)P Rīgas un Saulkrastu rajonu komitejas.¹⁹⁾ Daļu Rīgas apriņķa pagastu pievienoja Baldones, Siguldas un Tukuma rajoniem.

I. kat. arhiviste

T. Jakovļeva

18) LVA, PA-101.f.,12.apr.,26.l.,193.lp.

19) Sk. LKP Rīgas rajona komitejas (PA-4145.fonds) un LKP Saulkrastu rajona komitejas (PA-4148.fonds) vēsturiskās izziņas.

Šinī lietā 102/2017-2018

_____ numurētas lapas

1999. g. «13.» decembris

LVA arhivists B. Konevics